

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická

Nová média v každodenním životě
Bakalářská práce

2020

Karolína Pobořilová

Fakulta filozofická
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Karolína Pobořilová**
Osobní číslo: **H17058**
Studijní program: **B6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**
Téma práce: **Nová média v každodenním životě**
Zadávající katedra: **Katedra sociální a kulturní antropologie**

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se bude zabývat životem lidí, kteří využívají ve svém každodenním životě nová média. Na začátku práce se studentka zaměří na to, co jsou vlastně média. A vymezí základní pojmy spojené s danou problematikou. V dalších bodech se bude zabývat otázkou, z jakých důvodů lidé sledují nová média a jak tato média ovlivňují jejich každodenní život. Dále se bude studentka zabývat analýzou, jaké problémy nastávají v důsledku sledování fiktivních světů, a jak tento fenomén ovlivňuje dnešní mladou generaci. Dále se zaměří na generační přístup k novým médiím. Studentka zrealizuje kvalitativní výzkum, v průběhu, kterého využije polostrukturované rozhovory s informanty.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

Burton, G., J. Jiráček. 2001. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal.
Bystřický, J. 2008. *Média, komunikace a kultura*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
Jiráček, J., B. Köpplová. 2009. *Masová média*. Praha: Portál.
McQuail, D. 2002. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál.
Pavliček, A. 2010. *Nová média a sociální sítě*. Praha: Oeconomica.
Sturken, M., L. Cartwright. 2009. *Studium vizuální kultury*. Praha: Portál.
Thompson, J., B. 2004. *Média a modernita*. Praha: Karolinum.
Trampota, T., M. Vojtěchovská. 2010. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Tomáš Retka, Ph.D.**
Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **30. března 2019**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. března 2020**

L.S.

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.
děkan

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30.6. 2020

Karolína Pobořilová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Tomáši Retkovi za jeho ochotu, čas, ale především za jeho trpělivost. Dále bych chtěla poděkovat svým informátorům, že si na mě udělali čas a poskytly mi důležité informace.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá výzkumem nových médií v každodenním životě. V teoretické části se zabývá pojmy, které jsou důležité k pochopení problematice médií. Praktická část je zaměřena na samotný výzkum, kde jsou využity rozhovory s informátory a jsou vkládány k vhodným kapitolám výzkumu, aby následně odpověděly na výzkumné otázky.

Klíčová slova

Média, sociální sítě, internet, nová média, digitální svět

Title

New media in everyday life

Annotation

The bachelor thesis deals with the research of new media in everyday life. The theoretical part deals with concepts that are important for understanding media issues. The practical part is focused on the research itself, where interviews with respondents are used and they are inserted into appropriate research chapters of research to subsequently answer research questions.

Keywords

Media, social networks, internet, new media, digital world

Obsah

Úvod.....	9
1 Metodologie	11
1.1 Metody získávání a zpracovávání dat	11
1.2 Výzkumné otázky.....	12
1.3 Informanti.....	12
1.4 Etika výzkumu.....	15
1.5 Terén.....	15
2 Teorie	16
2.1 Kyberkultura.....	16
2.2 Význam studia médií podle Burtona a Jiráka.....	17
2.3 Analýza mediálního systému	18
2.4 Dělení médií	18
2.5 Nová média	19
2.6 Masová média	19
3 Život s médii.....	21
3.1 Od tištěných zpráv k digitálním zprávám.....	21
3.2 Ovlivňování informacemi z médií.....	22
3.3 Video, hudba a podcasty	24
3.4 Videohry, seriály, filmy a násilí	25
3.5 Všeobecné sledování televize.....	27
4 Používání sociálních sítí v každodenním životě	29

5 Závěr.....	37
6 Literatura	38

Úvod

Ve své bakalářské práci se zabývám výzkumem antropologie médií.

„Média (zvláště masová) a mediální komunikace jsou neodmyslitelnou součástí života společnosti. Každé lidské společenství se nějak snaží zajistit, aby v jeho rámci probíhala výměna informací a symbolických obsahů. V moderních společnostech hrají média při uskutečňování těchto snah stále významnější roli“ (Burton, Jiráček 2001: 14).

V důsledku modernizace světa, se naše životy začínají v některých odvětvích často odehrávat na pozadí digitálního světa. „Média jsou důležitou součástí našeho každodenního života. Jejich význam pro život vzrůstal zejména během 20. století v souvislosti s nástupem nových médií včetně internetu“ (Trampota, Vojtěchovská 2010: 7).

Ve své bakalářské práci se zejména zabývám takzvanými novými médii, které jsou využívány téměř každým člověkem v dnešní době. Zaměření bude tedy především na používání sociálních sítí, sledování filmů a seriálů. Dále je práce zaměřena na to, jak ovlivňují každodenní životy nová média. Zda to je krok dopředu nebo ne. Jestli si jako lidstvo procházíme určitou fází, která jednou pomine.

Pro svou práci jsem si vybrala informanty z několika generací. Nejdůležitější, ale pro moji práci je generace, která vyrůstala v době, kdy už byl rozšířen a přítomen internet téměř všude. Tito lidé jsou nejčastějšími uživateli sociálních sítí jako jsou Facebook, Instagram, Tik Tok. Dále častěji využívají portály ke sledování filmů jako je Netflix a streamování hudby na portálech Spotify a Apple Music.

Jako další odvětví bakalářské práce jsou digitální propasti. Tímto tématem se zabývám z důvodu, že pro můj výzkum bylo důležité zjistit, které digitální propasti jsou v České republice nejrozšířenější.

Jako společnost se třídíme do sociálních diferenciací. „Simmel diferenciaci rozumí jako specializaci jednotlivců na určité úkony v rámci skupiny, anebo specializaci celých skupin v rámci určité společnosti. Zajímá ho především vztah mezi touto diferenciací a procesem individualizace, který je charakteristický pro moderní společnost“ (Simmel 1890 in Kellner 2004: 338). Touto diferenciací se zabývají i média, protože se nesnaží pouze

zaujmout nějakou určitou větší skupinu, ale snaží se zaujmout jednotlivce. Například Instagram svým uživatelům vytváří algoritmus, který je pro každého jedinečný.

Dalším zkoumaným aspektem je virtuální pohled z antropologického hlediska. V antropologii se tato vědní disciplína nazývá kyberantropologie a vznikla v druhé polovině 20. století.

V závěru práce se budu snažit reflektovat zkoumanou problematiku a předem stanovené výzkumné otázky s cíli a výsledky výzkumu.

1 Metodologie

„Metodologie vytváří rámec a bázi pro ukotvení výzkumu a pro jeho orientaci (Ochrana 2019: 20).“ Bakalářskou práci jsem si tedy rozčlenila do několika kapitol a podkapitol. Kapitoly jsou členěny tak, aby odpovídaly, co nejvíce tématu.

Výzkum mé bakalářské práce je antropologický. Antropologie pro své výzkumy využívá metody kvalitativního výzkumu. Podle Hendla spočívají kvalitativní data v tom, že jsou přirozená a popisují každodenní život. Nejsou vytrhována z kontextu a popisují delší časová rozpětí. Při tom všem se výzkumníci snaží přiblížit k tom proč a jak to má být (Hendl 2005: 161).

„Kvalitativní výzkum je zaměřen na objasnění a vysvětlení sociálních jevů z pohledu jedinců či skupin. Proces výzkumu zahrnuje rozvíjející se koncept výzkumných otázek a postupů. Data jsou obvykle získávána z pohledu účastníků výzkumu a výzkum je budován od dílčích témat k obecnějším. Výzkumníci vytvářejí jejich interpretaci, objasňují význam získaných výstupů (Eger, Egerová 2014: 20).“

V díle *Techniky terénního výzkumu* se můžeme dočíst, že důležitými schopnostmi antropologa při jeho vlastním výzkumu jsou komunikační dovednosti, zvládnání emocí, sebereflexe, strukturované myšlení, vytváření řízení týmu a mnohé další (Soukup 2017: 77). S tímto faktem jsem se setkávala poměrně často, protože většina z mých informantů nebyla schopna souvisle mluvit a jejich projev jsem musela často doplňovat o tazatelské otázky, musela jsem tedy částečně vést náš rozhovor.

Při psaní bakalářské práce jsem propojovala část teoretickou s výzkumnou částí, a to z důvodu pochopení problematiky výzkumných otázek. Pro lepší pochopení výzkumu a řešení otázek jsem používala dvě obecné metody, které popisuje Hendl. První je analýza-syntéza. Analýza výzkumu spočívá v průzkumových a objevujících se aktivitách. To v mém výzkumu znamená hledání správných teorií a obecných platnostech o médiích. V syntéze jde o popis důležitých principů, kterými se řídí celek. Druhá dvojice je induktivní postup a deduktivní postup. Indukce vychází z vlastního pozorování, toto využíváme při psaní závěru. Naproti tomu stojí dedukce, která spočívá z odvození závěru z jiných tvrzení. Tedy najítí daného problému, který se snažíme potvrdit vlastním výzkumem (Hendl 2005: 35).

1.1 Metody získávání a zpracovávání dat

Mezi používané výzkumné metody jsem si vybrala rozhovory. Ty probíhaly po online komunikačních serverech s mými informanty. Nejčastěji to byl portál Facebook a Skype. Rozhovory probíhaly postupně s informanty, tak jak měli oni čas. Někdy své odpovědi doplňovaly ještě psanou formou. To bylo v případě, že zapomněli říct něco podstatného, co bych měla uvést ve své bakalářské práci. Záznam rozhovorů probíhal zaznamenáváním na nahrávací prostředek a částečné zapisování důležitých poznámek do deníku. Dále jsem využívala metodu záznamu v hlavě tu definoval Simon Ottenberg. „Jedná se tedy o nezapsané vzpomínky, informace, dojmy, pocity, nálady, jež tvoří nedílnou součástí terénních zkušeností“ (Ottenberg 1993: 141-142 in Soukup 2017: 90).

1.2 Výzkumné otázky

1) Do jaké míry je lidský život ovlivněn médii?

2) Do jaké míry jsou pocíťovány rozdíly v digitálních propasti ve využívání nových médií?

Michal Černý definuje digitální propast jako: „Primární digitální propast, kde platí, že člověk nemá přístup k technologii, která je pro aktualizaci kompetence potřebná, a sekundární, kdy technologiemi sice disponuje, ale neumí s nimi adekvátně pracovat (Černý 2019: 60).

Výzkumné otázky jsem si položila dvě, protože pro můj výzkum byla důležitá, jak otázka na to, jaké důsledky přináší využívání nových médií v každodenním životě. Ale také otázka na digitální propasti. Tyto dvě hlavní otázky byly doplněny o další tazatelské otázky, kterých bylo více než deset. Týkaly se například toho, jestli je rozdíl v ovlivňování médií, pokud jsme z města nebo venkova. Zdali vnímají čas a prostor v digitálním světě, a jak je důležitý. A dalšími okruhy zabývající se portály, na kterých můžeme sledovat filmy a seriály.

1.3 Informanti

„Za informátora označujeme jakéhokoli příslušníka kultury, který může a chce antropologovi poskytnout potřebné informace“ (Soukup 2017: 97).

Ve své bakalářské práci jsem vybírala informanty z různých generací. Neexistuje přesné rozdělení generačních skupin. Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila dílo od Martina a Tulguna, kteří se zabývají generacemi.

Jako první jsem si vybrala 1 informantku z generace, která je označována jako Baby Boomers. Tato generace je narozena v období mezi roky 1946-1964.

Jako druhou jsem si stanovila generaci X. Tato generace se narodila v rozmezí mezi lety 1965-1980. V USA se tyto děti narodily do období, kdy se rozšířily tvrdé drogy nebo sexuálně přenosné choroby. V České republice je tato generace označována jako „Husákovy děti“. Pro tuto generaci je charakteristické zpochybňování hodnot a je kladen větší důraz na individualitu. Pro svou bakalářskou práci jsem si v této generaci vybrala 2 informanty.

Třetí generací je Generace Y. Ta se narodila v letech 1981-1995. Pro svou práci jsem si vybrala 3 informanty z této generace. Tato generace se definuje tím, že jako první vyrůstali a seznamovali se s moderní technologií. V mé práci jsem si do této kategorie vybrala 3 informanty.

Jako poslední je generace Z. Tato generace se narodila v rozmezí mezi lety 1996 až po současnost. Ta je charakterizována tím, že lidé z této generace neví, jaké to je být bez internetu, telefonu. V mé práci je tato generace nejrozšířenější (Martin, Tulgan 2006).

Všechny informanty jsem si vybírala z řad svých kamarádů nebo známých, tudíž samotné rozhovory probíhaly spíše neformálním způsobem. Informanti si samy odsouhlasili, zdali souhlasí s uvedením věku a jména. Nikdo neměl problém s tím, že to bude v bakalářské práci uvedeno. Samotným informantům to přišlo i vhodnější pro lepší orientaci v práci.

Informant 1:

První informantkou je 64letá Marie, která bydlí v menším městě. Je jedinou představitelkou z Baby Boomers generace. Za svůj život se musela naučit používat nová média jako je například sociální síť Facebook. A to z důvodu, že chce být moderní babičkou pro svoje vnoučata.

Informant 2:

Druhým informantem je 52letý muž. Roman pochází z města, ale moderní svět začal objevovat až v posledních letech.

Informant 3:

Třetí informant je Štěpán. Ten pochází z menší vesnice poblíž města. Je mu 55let. On sám o sobě tvrdí, že je moderní starší pán, a proto využívá Facebook a Instagram.

Informant 4:

Čtvrtý informant je žena. Radce je 46 let a pochází z města. Ve svém životě téměř vůbec nepoužívá moderní komunikační prostředky. Je jediná z informantů, která nemá zaregistrovanou nějakou ze sociálních sítí. Ale za to často používá Spotify.

Informant 5:

Pátý informant je Dominik. Ten pochází z vesnice na Jihu Moravy, ale momentálně kvůli práci bydlí ve velkém městě. Je mu 30let. A ve své práci musí každý den používat moderní komunikační prostředky.

Informant 6:

Další informantkou je slečna ročníku 1995. Kristýna pochází z většího města. Každodenně využívá řadu z nových médií. Je aktivní uživatelkou sociálních sítí, ale také využívá nová média, na kterých lze sledovat seriály a filmy, což ji v době korona krize doprovázelo každý den.

Informant 7:

Další informantkou, která mi poskytla rozhovor byla 28letá Iva, která patří mezi vlivné lidi, co propagují svůj obsah na Instagramu.

Informant 8:

Osmý informant je 24letý mladý muž. Adam žije ve městě a pracuje z domu. Jeho oblíbenou činností je hraní počítačových her. Tudíž jeho interakce s fiktivním světem je každodenní. Sice podle jeho slov není sledovatel internetových televizí, ale je vhodným adeptem pro můj výzkum.

Informant 9:

Devátou informantkou je mladá slečna, která bydlí ve městě a její 23let. Natálie jako skoro každý adolescent využívá sociální sítě každý den a neumí bez nich fungovat. V koronavirové krizi, propadla jako spousta dalších aplikaci Tik Tok.

Informant 10:

Další informantkou je Eliška. Této informantce je 24let. Bydlí ve městě. Využívá sociální sítě asi tak, jako každý předešlý informant.

Informant 11:

Tato informantka je 23letá Kateřina. Ta pochází z města jako většina mých informantů. Kateřina miluje sociální sítě, především Instagram a ráda poslouchá hudbu na Apple Music.

Informant 12:

Tento informant je 22letý Martin, který bydlí na vesnici. Jeho zálibou je hraní počítačových her a sledování trendů na sociálních sítích. Částečně se orientuje v kryptoměnách a zajímá se o generace X, Y, Z.

Informant 13:

Další informant pochází z vesnice. Je jím 18letý kluk. Jakub je čerstvý maturant a jako všichni maturanti, tak i on musel během korona krize využívat mediální prostředky ke komunikaci se školou a s okolním světem.

Informant 14:

Posledním informantem je 17letý Filip. Je můj nejmladší informant. Jeho oblibou je poslouchání hudby, hraní her a sledování filmů.

1.4 Etika výzkumu

Při antropologickém výzkumu je jednou ze základních pravidel zachovat anonymitu výzkumu, z důvodu toho, že informátoři dávají výzkumníkům citlivé informace o sobě a o jejich životě. Soukup ve svém díle uvádí, že je důležité, aby výzkumníci podávali přesné informace o cílech výzkumu. A že musí zaručit jejich anonymitu a dostatečně je odměnit za poskytnuté informace (Soukup 2011: 225). Z tohoto důvodu je důležitost výběru informantů, ti by nám měli poskytovat pravdivé informace. Sice si nemůžeme být nikdy jisti pravdivostí, ale jsme lidi a měli bychom si říkat pravdu.

1.5 Terén

Výzkum probíhal především přes digitální svět. Tím, že většina rozhovorů vznikala během korona krize, tak nebyla jiná možnost spojení než přes sociální sítě. Tudíž terén byl většinou z domova, kde já i moji informanti byli ve svém domě. S některými informanty vznikaly rozhovory po rozvolnění opatření, a tak jsme se setkávaly buď u nich doma nebo někde v parku.

2 Teorie

2.1 Kyberkultura

V díle od Václava Soukupa se můžeme dočíst od antropologickém zkoumání moderních světů. V druhé polovině 20.století se rozvinul vliv informačních a komunikačních technologií v různých sociálních a kulturních kontextech. Antropologové si uvědomili, že moderní sdělovací prostředky, čím dál více ovlivňují chod sociálních, ekonomických a politických systémů. V rámci antropologie se tedy vytvořila nová vědní disciplína. Jako součást nějakého mainstreamu a životního stylu vznikla kyberkultura. Jako subdisciplína sociální a kulturní antropologie vznikla kyberantropologie. Hlavním aspektem vzniku této nové vědní disciplíny bylo rozšíření internetu, který spojil lidi z celého světa. Internet začal spojovat specifické zájmové skupiny a vytvářely se digitální subkultury (Soukup 2011: 648-649). „Základy kyberantropologie položil v roce 1994 americký antropolog Arturo Escobar. Uvedl do antropologie pojem kyberkltura, aby jeho prostřednictvím analyzoval základní strukturální proměny moderní společnosti, které ve druhé polovině 20. století vyvolaly nové technologie“ (Escobar 1994: 211-232 in Soukup 2011: 649). Obecně lze říct, že mezi hlavními cíli kyberantropologických výzkumů je přispět k pochopení diskurzů a praktik uživatelů digitálních technologií, analyzovat vztah mezi reálným prostorem a digitálním prostorem. Dále se snaží interpretovat fenomén kyberkultury jako životní styl, který využívají různé skupiny. Mezi tyto subkultury můžeme například řadit Boomery, Doomery, Bloomery a Zoomery. Doomer je tedy osoba, která zažívá hluboký smutek a bolest díky světovým nedokonalostem. Jedinou úlevou pro tohoto člověka je hrát videohry a sledování pornografie. Boomer je oproti tomu nevnímá drsné reality světa. Bloomer je člověk, který z negativního dokáže udělat pozitivní a uvědomuje si tvrdé reality světa. Jako poslední Zoomer tato generace hraje počítačové hry, využívá kryptoměnu. Tato generace je často náchylná k závislostem na hrách a pornografii (Russel 2019). Jeden z mých 14 informátorů Martin mě navedl k tomuto tématu, když mi během rozhovoru začal vyprávět o kryptoměnách narazili jsme na tyto pojmy. Podle Martina jsme oba členové generace Z, která se označuje taky názvem Zoomer. *„Jsou to tedy naši vrstevníci. Tak jako já i ty, tak ostatní v našem věku vyrůstali v online a zrychleném světě. Neustále u sebe nosíme telefony a využíváme všechna možná dostupná média od vizuálních médií jako je například YouTube až po aplikace jako jsou Instagram, Facebook, Tik Tok, Snapchat a další. Já s tímto pojmem potkal poprvé, když jsem studoval kryptoměny ve srovnání z využívání mezi různými generacemi. Naše rodiče se narodili v generaci X, u nás jsou spíše známý jako Husákovy děti, tato generace je spojována s tím, že*

se narodili v období komunismu a nejsou pro ně prioritní využívání digitálního světa. Sice už je dnes média provází všude, ale není to jejich životní priorita (Informant 12, Martin).“

Dalším důležitým aspektem pro antropologii ve vztahu ke zkoumání virtuálního světa je narativní vyprávění. „Podle Bella je důležité redefinovat kyberprostor v kontextu každého vyprávění a poté prozkoumat překrytí a průsečíky těchto definic. Bell je přesvědčen, že příběhy na téma moderních informačních technologií, jež fatálně ovlivňují lidské životy, je možné rozdělit na tři skupiny podle daných kritérií“ (Bell 2001: 4 in Soukup 2011: 651). První pramen vyprávění se ztotožňuje s příběhy, která jsou spjatá s dějinami komunikačních technologií. Druhý pramen vyprávění je založen na vlastní zkušenosti s tím, jak kyberprostor vytváří naše zážitky a každodenní život. Třetí pramen vyprávění souvisí se symbolikou a vyprávěním na téma, co pro nás moderní technologie dělají. Současně s vývojem a modernizace technologií vznikaly i další virtuální subkultury. Vznikala hackerská komunita (Soukup 2011: 651-652).

2.2 Význam studia médií podle Burtona a Jiráka

Podle Burtona a Jiráka sledujeme význam studia médií v osmy bodech. Jako první zkoumají moc a vliv médií. Uvádí, že nejdůležitější faktor je v utváření vztahů se společností a k socializaci. Na druhou stranu uvádí, že média mohou do nějaké míry ovlivňovat to, co vidíme, ale museli bychom to vnímat mezi jednotlivými médii, nejen například v televizi. Nejvíce nás dokážou ovlivnit, při nějaké kampani, například volební. Jako druhou uvádí ekonomickou moc, ta stojí za zmínku, protože mediální svět zaobírá několik odvětví a všeobecně zaměstnává spousty lidí. Třetí odvětví je studium podstaty mediální komunikace. Do tohoto studia řadíme mediální prostředky a jak k nám promlouvají, jestli jsou tištěnou formou nebo digitální. Jako čtvrté studium uvádějí získávání publika. V této fázi se řeší, jak média navazují kontakt se svými uživateli. Jak jim pronikají do soukromí, do jejich obývacích míst, prostě všude, kde se vyskytujeme. Média doprovázejí i obyčejnou chůzi, když si dáme například sluchátka do uší. Mezi další studia uvádí média jako zdroj informací a zábavy. Ve svém životě máme možnost si vybrat zdroj informací a zábavy v online světě. Nejvíce času lidé tráví na sociálních sítích, což je dnešní nejdůležitější zdroj zábavy a životního stylu. Dále můžeme koukat na televizi a číst knihy i když v poslední době tento trend zaniká. Jako další je důležité studovat sdělení v médiích, která se opakují. V hlavních vysílacích časech se opakují a shodují stejná témata, v novinách se často píše to samé a v kině nám dávají filmy (Burton, Jiráček 2001: 15-23).

2.3 Analýza mediálního systému

Podle Tomáše Trampoty je výzkum mediálního systému komplexnější přístup, který se neopírá jen o jednotlivá mediální sdělení, produktu nebo organizace, ale o celý mediální systém jednoho národního celku. K pochopení mediálního systému jednoho národa je třeba pochopit ostatním prvkům systému jako je například konkurence a kontext fungování legislativního, politického a ekonomického systému daného státu (Trampota, Vojtěchovská 2010: 31-32). Z tohoto tvrzení lze předpokládat, že pro pochopení systému médií lze vycházet se strukturalistického přístupu.

2.4 Dělení médií

„Podle obecné definice je médium zprostředkování či komunikace-neutrální spojkou či prostřednictvím sloužícím ke zveřejnění poselství. Tedy výraz média poukazuje na soubor komunikačního průmyslu a technologií, které společně produkují a šíří zprávy zábavu a informace určené k veřejné spotřebě“ (Sturken, Cartwright 2009: 235).

Média můžeme dělit do několika kategorií. Nejzákladnější rozdělení je na nová a stará média. Mezi stará média patří to, co je od neverbálních komunikačních prostředků jako jsou například znamení a signály. Jako druhou epochu uvádí tu, ve které se stala řeč základním prvkem komunikace. Epochu řeči dala do rozmezí od 90.-40.000 let před naším letopočtem. „Řeč s sebou přinesla princip dělení a oddělování, člověk byl vytržen z univerzálního bytí a stal se čímsi samostatným, co stojí mimo tuto minulou jednotu, avšak získal něco nového, co je, zdá se ostatní přírodě odepřeno, získal odstup, nadhled. Lidská řeč se tak stala první technologií, která člověku umožnila pustit své prostředí, aby je novým způsobem uchopil“ (Havigerová 1998: 15). Další epochou je doba vzniku písma, tato epocha byla důležitá, protože dodala lidstvu možnost uchovat mluvené slovo na papír, kde se text a výroky autora přechovávají několikanásobně jeho život.

Podle Jiráka a Köpplové jsou tradiční média (stará média) zejména knihy, film, televizní pořad, vydání časopisu, rozhlas. Tyto tradiční média je možné najít na internetu, a to v elektronické podobě tištěných produktů nahrané na internet (Jiráček, Köpplová 2009: 246). Mezi tyto média tedy patří vše, co vytlačil zdigitalizovaný svět.

Další dělení nám uvádí McLuhan. Ten rozlišuje dva typy médií, dělí je na chladná a horká média. Do horkých médií zaražuje ty, v kterých lze definovat vysoký stav naplněnosti daty. Uživatel tedy nevedou k participaci. Řadí tedy mezi ně film nebo rozhlas. Na rozdíl o

toho chladná média vedou uživatele k participaci, nedostávají tolik informací a musí si je často sám doplňovat. Řadí mezi ně telefon a televizi. McLuhan dále uvádí, že technologie nejdříve představovali obavy, ale nakonec jako u všeho se dočkali tří stádií. Zděšení, odporu a vyčerpání, tyto tři stadia se vytváří ve všech situacích, při každé nemoci, stresu (McLuhan 1991: 33-37).

2.5 Nová média

Co jsou vlastně „nová média“? Je to poslední vydání denního tisku nebo vysílání nové televizní stanici či nějaká nová komunikační média? Pro toto slovní spojení neexistuje utvrzená definice, ale existují rysy a principy, které definoval ve své knize Antonín Pavlíček. Podle Antonína Pavlíčka jsou nová média založena na 4 nejdůležitějších principech. Mezi první pravidlo patří, že jsou nová média založena na digitální platformě. Druhý princip je, že využívají výpočetní výkon. Třetí princip spočívá v tom, že jsou interaktivní. To znamená, že reagují na podněty sledujícího. Jako poslední je, že podporují komunikaci nebo zpětnou vazbu (Pavlíček 2007: 10). Mezi nová média tedy můžeme zařadit vše, co je ve „virtuální nebo fiktivním světě“, například to může být sledování seriálů, hraní her nebo jen pouhé používání mobilních aplikací, při kterých jsem připojeni online. Svět nejde jen dopředu, ale pozastavuje se na určitých digitálních propastech. Tyto digitální propasti popisuje Antonín Pavlíček z díla od L. Servon. Zúžil je do jednotlivých rovin. Mezi základní roviny patří to, z jakých sociálních struktur pocházíme, kde jsme se narodili, z jaké jsme generace, za jaké jsme kultury (Pavlíček 2010: 42). Pro Českou republiku je asi nejzajímavější propast socioekonomická a generační. Svých informantů jsem se ptala, zdali vnímají nějaké digitální propasti. Nejdříve se mě ptali, co to znamená poté, nejčastěji odpovídali, že to určitě vnímají. Podle informanta Dominika (Informant 5), který pochází z Jižní Moravy, je velká propast hlavně mezigenerační, a to z toho důvodu, že starší lidé ve městech se učí s moderními věcmi rychleji. Za to senioři z odlehlých vesnic, nemají takové možnosti a často se ani nechtějí učit novým věcem. A to z důvodu toho, že úplný jih Moravy, žije ještě v určitém tradičním duchu. S tím souvisí i ta socioekonomická oblast, u nás na jihu žijí staří lidé skromně, za to tady ve městě vídám, že už ani starým lidem nestačí skromný život.

2.6 Masová média

V dnešní době je velice těžké žít, bez toho, abychom se nesetkali s jakýmkoliv druhem médií. „Významnou sociální, kulturní a politickou roli přitom nehraje ani tam sama dostupnost mnoha lidem, ale především fakt, že masová média si postupem času vytvořila

výrobní postupy, které jim dovolují produkovat obsahy aktuálně, tedy rychle, v krátkých, pravidelných periodách (jako denní tisk), nebo dokonce průběžně (jako rozhlas a televize či internetová média) a s důrazem na to, co je bezprostředně podstatné či zajímavé“ (Jirák, Köpplová 2009: 21). Podle Thompsona je masová komunikace nešťastné označení. Tato komunikace vyvolává představu velkého obecnstva. Takže zdali chceme používat pojem „masový“, neměli bychom ho tedy chápat jako činitel z hlediska počtu sledujících, ale jako činitel množství produkováných médií (Thompson 2004: 26).

Dle McQuaila se masová média od počátku dvacátého století změnila z jednosměrného nediferencovaného toku na nediferencovanou masu. Pro tento posun existují sociální, ekonomické i technologické důvody (McQuail 2010: 136).

3 Život s médii

V této kapitole se zaměřím na výzkum médií v každodenním životě. Kapitola se zajímají o stará média až po současná důležitá témata.

3.1 Od tištěných zpráv k digitálním zprávám

Kdybychom se ohlédli k prvním zprávám a tištěným formám, tak bychom se dostali až do středověku, kdy byl vynalezen knihtisk. Ale z důvodu problematiky masových médií se dostáváme až do 17. století, kdy byly vydány první tištěné noviny. Dříve bychom mohli ještě brát za prvotní masmédia například letáky, inzeráty a pozvánky. V osmnáctém století přibyly k novinám ještě časopisy. Nejdůležitějším milníkem v modernizaci zpráv byl příchod internetu. (Giles 2012: 16).

K tomuto tématu jsem svým informantům položila otázku, zdali jsou moji informanti uživateli tištěných forem sdělení tedy uživateli tradičních médií. Podle Štěpána: *„Je důležité, abych si uchoval ještě nějakou tradici, která mě doprovází od dětství. Už jako malý jsem si četl noviny. Nevyrůstal jsem jako moje děti a vnoučata na internetu, užíval jsem si pokaždé, když jsem si odpoledne po škole sedl doma a četl si, co se u nás v zemi událo. Dnes si kupuji Deník Sport, což je mimochodem moje vášeň a občas si koupím Blesk, abych se pobavil. Přináší mi to dobrý pocit, a hlavně mě z toho tolik nebolí oči (Informant 3).“*

Podle Kateřiny je důležité, aby si lidé udrželi aspoň nepatrný odstup od nových médií. *„Jsem velká milovnice knih, a to mě aspoň trochu vyčleňuje z řad ovcí, které si čtou jen mediální obsah na internetu. Nepodporuji ani elektronické knihy, protože už mi to přijde jako veliký zásah do mého úniku od reality. Sice čtu fantasy a sci-fi, ale ten pocit držet knihu v ruce je k nezaplacení, takže za mě jsou tradiční formy médií skvělým únikem od mainstreamu (Informant 11).“*

Další z informantů Roman stejně jako Štěpán čte nadále sport v tištěné formě. Myslím si, že ti starší muži to tak prostě mají, nic jiného nechtou, ale ten sport si neodpustí.

U ostatních z 11 informantů byli dost shodné odpovědi. Informanti z mladších generací uvedli, že noviny si nikdy dobrovolně nekoupili, protože vše důležité si mohou přečíst na internetu a nic je to nestojí. Ti starší odpovídali, že noviny kupují jen málokdy a když už si koupí tištěný tisk, tak, že to jsou odborné a naučné časopisy, jinak zprávy čtou na internetu. Z dalších srovnávání jsou spíše muži, kdo čtou tištěné formy médií.

3.2 Ovlivňování informacemi z médií

„Nadměrná smyslová stimulace zkresluje naše vnímání reality, pak nadměrná stimulace poznávací narušuje naši schopnost myslet. Zatímco některé reakce jsou bezděčné, jiným předchází vědomá úvaha a ta závidí na schopnosti přijímat informace, nakládat s nimi, hodnotit a uchovávat je“ (Toffler 1992: 171).

U svých informantů jsem zjišťovala, zdali jim přijde, že v dnešní době musíme vnímat spousty vjemů a událostí na jednou. A jak vnímají ovlivňování těmito informacemi.

Marie (Informant 1): „*V současné době se nedá vyhnout snad žádné informaci, člověk si zapne televizi a hned se na něj spustí spousta informačních sdělení z reklam. To mi přijde nejvíce zbytečné, ale reklamy potkáváme i na ulici, nic vám totiž nesmí uniknout. Asi bychom nemohli žít bez toho, abychom neznali nějakou otravnou reklamu. Podle Jiráka a Köpplové se reklama stává, čím dál důležitější v roli ovlivňování spotřebního chování. Reklama je komunikační proces, který je řízený a plánovaný. Cílí na určité skupiny a k tomu využívá znalost psychologie a sociologie (Jirák, Köpplová 2009: 134). Dále když přepneme na nějaký kanál jako je například ČT1, Nova, TV Prima, tak ty nám každodenně přináší několik vstupů se zprávami a nikdy je nedokážete pohltnout všechny, což mě přináší k tomu názoru, že se z nás lidí snaží udělat ovce, které poslouchají zbytečnosti. Třeba teď, jak byla korona, tak mě opravdu rozčilovalo to, že to bylo úplně všude. Všude mi vnucovali a přehlcovali informacemi o tom, jak si mám mýt ruce, jak mám používat roušku. Celé mi to přišlo zbytečné a byl to mediální tah, jak zveřejnit jednu nejmenovanou politickou stranu. Takže ano, svět nás přehlcuje informacemi, které nejsme schopni zpracovávat.*

Adam (Informant 8): „*Digitálnímu světu se dnes v podstatě už nedá vyhnout, takže ať chcete nebo ne, ty informace se k vám dostanou, ať už prostřednictvím internetu nebo dalších lidí co tom mluví. Takže nás dokážou ovlivnit i lidi, které neznáme, stačí se jít projít po parku a poslouchat, někteří se baví o politice, jídle, zprávách, vždy k tomu dodají, že to slyšeli z televize nebo, že si to přečetli na internetu. Všude je tolik informací, že si myslím, že by se měl sjednotit informační systém, který by nám měl sdělovat jen to důležité. Přijde mi například úplně absurdní, že nás zásobují informacemi o celebritách, nikoho to podle mě nemůže až tolik zajímat, aby to museli dávat v hlavních vysílacím čase, kdy by nám měli říct, co důležitého se za ten den stalo.*

Radka (Informant 4): „*Jak všichni víme, tak se zprávám nedá vyhnout ani náhodou. Na každém rohu na nás číhají. Například v práci mám starší kolegyně, stačí když přijedu do*

práce a už se na mě valí informace ze všech stran. Občas si připadám, jak ve vysílání televizních novin. Často mi přijde, že do oběhu mezi lidmi chodí dezinformace, což je strašně špatné a mělo by se s tím něco dělat. Občas se přistihnu, že když dlouho koukám na televizi tak mi najedou svět připadá úplně prázdný, já jen tupě sedím a hltám nepodstatné informace, které jsou v mém běžném životě absolutně nepotřebné.“

Jakub (Informant 13): *„Svět je přehlcený informacemi. Podle mě už neumíme ani rozlišovat pravdivé zprávy od fake news. Z důvodu velké dostupnosti mezi lidmi se fake news šíří jako nemoc.“* Petr Nutil definuje fake news jako úmyslné šíření dezinformace prostřednictvím internetu a sociálních sítí za politickým nebo ekonomickým účelem (Nutil 2018). *„Někdo si něco vymyslí a už nedomyšlí, že by to mohlo zásadně ovlivnit něčí život. Například když jsem byl v Americe, tak tam byla kauza s vraždícími klauny, všichni normální lidi věděli, že to bylo vymyšlené po hororu TO, ale v Americe si to někteří vzali k srdci a vznikaly útoky na klauny. Dodal bych už jen k tomu, že mi přijde špatné, že je ve světě tolik dostupných informací.“*

„Miller prohlašuje, že snížení výkonu při velké informační zátěži může mít takové vztahy k psychopatologii, jaké jsme ani nezačali zkoumat. A přesto zrychlujeme všeobecné tempo změny ve společnosti, aniž bychom pochopili, jaké tato skutečnost může mít důsledky. Nutíme lidi, aby se přizpůsobovali novému životnímu tempu, aby čelili zcela novým situacím a zvládali je za kratší dobu“ (Miller 1964:14 in Toffler 1992: 173)

Eliška (Informant 10): *„Myslím si, že média v dnešní době ovlivňují každého člověka jinak. Já jsem například hodně moc důvěřivá, což je strašně špatně, věřím skoro všemu, co kde vidím. Třeba když byl začátek korona krize, tak jsem nedokázala rozlišit mezi tím, co je skutečné, a tím co je dezinformace. Prostě to tak mám a nevím, co s tím dělat. Ale na druhou stranu znám i takové lidi, kterým je všechno jedno a žádné zprávy je nerozhází. Docela jim to závidím, protože já jsem ze všeho hnedka špatná, jsem hold taková citlivka, co věří a nechá se zmanipulovat skoro vším.“*

Většina mých informantů potvrdila Tofflerovu teorii o tom, že nadměrné přijímání informací zkresluje vnímání reality, někteří to vnímají tak, že nám média sdělují zbytečné a nepotřebné informace, které by měly být aspoň trochu korigovány. Informátoři v rozhovorech dále často uváděli to, že si myslím, že média hlavně ovlivňují politické strany, samozřejmě je to jen jejich domněnka. Často uváděli, že politika a média jsou 2 silné strany k ovlivňování lidského myšlení.

3.3 Video, hudba a podcasty

Někteří informanti také uvedli, že jejich oblíbený portály jsou i YouTube, Spotify a Apple Music. Tyto portály mají společnou vlastnost, a to je přehrávání hudby. Spotify a Apple Music jsou si podobné tím, že si na nich uživatel předplatí účet a poté může poslouchat a stahovat hudbu, jak chce. YouTube je portál na přehrávání hudby, ale i s videoklipy. V poslední době přišel YouTube s možností předplatit si účet podobně jako zmiňovaných dvou aplikací. Podle Filipa (Informant 14) je důležité zmínit tuto oblast, protože: *„Důležitost poslouchání hudby je jako ranní projížďení instastory. Každý z nás poslouchá hudbu, někdo v autě a někdo neustále třeba za využití sluchátek. Hudba v nás evokuje pocity. Utváří naše identity. Já i moji vrstevníci často využíváme hudbu ve sdílených instastory. Vyjadřujeme tím, jak se zrovna cítíme. Myslím si, že digitální poslouchání hudby je jeden z důležitých prostředků nových médií.* Například Kristýna uvedla, že si nedokáže bez hudby žít. *„Využívám portál Spotify, na kterém mám utvořené vlastní playlisty. Vlastně si nedokážu ani představit, že bych si ráno, když jdu do práce nedala sluchátka do uší. Hudba mi pomáhá, když jsem smutná. Vždy si pustím nějaký veselý playlist nebo zajímavý podcast a hned mám lepší náladu. Hudba je takový zajímavý únik z reality. Člověk může vypnout a ocitnout se ve svém vlastním světě.*

Z dotazovaných informantů většina poslouchá podcasty. Co vlastně takový podcast je? Moji informátoři odpovídali jednoznačně a stručně. Podcast je něco jako novodobý rozhlas, akorát si můžeme vybrat téma jaké chceme a je o dost uvolněnější. Ženská část respondentek si vybírá témata ohledně módy, vaření a života. Často je poslouchají při chůzi do práce. Mužská část si vybírá témata ohledně sportu, byznysu a her. Dotazovaní je nejčastěji poslouchají při jízdě autem. Informantka Radka (Informátor 4), která nevyužívá skoro žádné sociální sítě, propadla trendu podcastů. *„Na Spotify si mohu vybrat z několika kategorií. Mezi moje nejoblíbenější patří příběhy lidí, vzdělávání a zdravý životní styl. Posloucháním podcastů čerpám inspiraci pro svůj život, učím se, co bych mohla vylepšit a změnit. Osobně si myslím, že podcasty se stanou velice oblíbenou formou sdělování lidských problémů.“*

Moje informátorka Eliška (Informátor 10) odpověděla na otázku, co se týče podcastů velice hezky, její odpověď byla: *„Není důležité, co poslouchám zrovna já, je důležité, co posloucháme každý z nás, každému totiž přináší radost něco jiného. A co se týče hudby tak tu naprosto miluji. Myslím si, že hudba je jeden z faktorů, co spojuje lidi i mimo virtuální svět.“*

Časté používání těchto nových médií nás dostává mimo realitu, která nám přináší různá úskalí a problémy v našich životech.

3.4 Videohry, seriály, filmy a násilí

Vznik a růst popularizace nás vede k tomu, že média nezobrazují pouze jen to dobré, ale učí nás i to špatné. Mezi nejlepší příklad bychom mohli zvolit hraní videoher a sledování filmů a seriálů. Podle jednoho amerického výzkumu dopívající chlapci a dívky hrají videohry skoro denně. Využívají je k zážitkům a vytváření sociálních vztahů mezi svými vrstevníky. Dále zde uvádí, že u některých z uživatelů dochází k izolaci, k růstu agrese a genderovým stereotypům (Pew Internet & American Life Project 2008). U mých informantů mě zajímalo, zdali hrají videohry a zdali jsou uživateli serverů pro streamování filmů a seriálů. Jaký to na ně má vliv a zdali si uvědomují čas a prostor při využívání těchto médií. Všech deset informantů využívá aspoň jedno z těchto uvedených nových médií.

Kristýna (Informant 6): *„Videohry nehraji, ale za to jsem až závislá na Netflixu. Během karantény, kdy jsme nemohli skoro nikdo nic dělat, shlédla snad všechno, co se dalo. Nejčastěji jsem sledovala takzvané teen seriály a filmy, u kterých se občas přistihnu, že se ztotožňuji z některými postavami. Kdybych se měla vyjádřit k násilí, tak se objevuje velice často. Nejvíce je to tedy šikana ve škole, kterou jsem také na základní škole vnímala u svých spolužáků. Dále by to bylo používání zbraní, užívání drog, chození za školu a podobně. Často si kladu otázku, jestli by tohle mělo být vůbec přístupné dětem. Podle mého názoru to v nich často vyvolává pocit, že by to také měli zkusit, ale budu doufat v to, že jim to dává to, že je to špatné a ponaučí se z některých uvedených situacích jako jsou například v seriálu 13 reasons why.*

Adam (Informant 8): *„Nesleduji moc televizi, ale za to často hraji videohry. Hraní videoher je podle mě dvousečná zbraň. Na jednu stranu vám hry mohou zlepšit vnímání svého okolí, zlepšit reflexy a trénovat mozkovou kapacitu. Na druhou stranu, se tomu dá úplně propadnout a pak nevědět o okolním světě. Já tomu často propadám. Často hraji do pozdních hodin až vlastně do rána. Někdy je tedy čas až pomíjivý, protože nevím ani kolik hodin u toho strávím. Nejčastěji hraji hry s válečnou a bojovou tematikou, které bývají brutální, ale nikdy by mě samotného nenapadlo brát to vážně. Jen občas přemýšlím, jestli by se dalo v takových světech žít. Zdali by bylo dobré, kdyby lidé dokončili nějakou úroveň a posunuli by se do dalšího levelu. A naopak kdyby neuspěli, tak by dali restart úrovně a zkoušeli to do té doby,*

než by se to povedlo. Protože v dnešní době mi přijde, že každým neúspěchem se lidé více propadají do sebe a nezkouší nové věci, protože se bojí neúspěchů.

Natalie (Informant 9): *„Videohry nehraji, úplně mě jen irituje, když je hraje můj přítel a ztrácí tím čas. Ale za to ráda koukám na filmy a seriály na Netflixu a HBOgo. Častěji využívám teda Netflix, mám na něm vytvořený profil, který mi sám nabízí seriály a filmy, které by se mi mohli líbit. Často se srovnávám i s nějakými postavami. Mezi nejoblíbenější seriál patří Sex Education, úplně se v některých situacích vidím, a to mi přijde vtipné a zábavné. Dále sleduji seriály, které jsou částečně naučné, například na Netflixu 13 reasons why, kde nám nastiňují násilí a agresivitu u adolescentů nebo na HBOgo bych mohla zmínit minisérii Černobyl, ten nám zase připomněl tragédii, která se stala před více než 30lety, ale stále doznívají tragické osudy obyvatel Pripjate. Myslím si, že takových naučných až dokumentárních sérií by mělo být více. Z důvodu toho, že dnešní dospívající generace nemá často ani tušení, co se kdy dělo. Dále bych ještě chtěla zmínit španělský seriál La Casa de Papel. Spíše by se to hodilo do předchozí otázky, ale tento seriál se stal tak rychlým fenoménem, že to ani není možné. Na to, že v něj je podstatně dost násilí, hlavní aktéři jsou zloději, tak se to tak rychle rozšířilo mezi lidi, že to podle mě jen tak už nikdo nezažije. Po dobu celé korona krize byl tento seriál na prvním místě ve sledovanosti. Ted' když jdu po ulici, taa často potkávám lidi, kteří nosí jejich merch a Instagram je plný červených kombinéz. Tohle jsem ještě nikdy nezažila u tak brutálního seriálu. Mám také ráda filmy s tematikou, která nám ukazuje hrůzy, které se děli v nedávném komunistickém režimu. Tyhle filmy by se měli pouštět ve škole dětem a ukazovat jim, co se tu dělo, a že rodiče to neměli tak lehké jako to mají oni.*

Filip (Informant 14): *„Hraji jak videohry, tak taky sleduji seriály, nejčastěji na Netflixu, jako každý mladý. Ve videohrách se setkávám s virtuálním světem, který miluji. Ale spíše bych řekl něco k Netflixu, který je pro mě úplný pohlcovač času, tolik stráveného času během korona krize, to jsem opravdu nečekal, místo práce do školy jsem hloupě seděl u notebooku a pouštěl si nekonečné seriály a filmy, které mi nepřinášejí absolutně nic. Až když nám znovu otevřeli školu, tak jsem si uvědomil, kolik promarněného času jsem u toho byl. Ale to už nezměním a stejně se budu dívat dále, protože je to taková digitální past, ze které se nejde dostat. Ještě jsem si vzpomněl k tomu násilí, že nám na střední asi tak ve druháku pouštěli film, který se jmenuje Zkažená mládež, když nám tohle pouštěli, tak u nás na škole zrovna probíhala docela velká šikana na jednom studentovi, tohle měla být jakási osvěta pro*

všechny, myslím si, že to všechny zasáhli a i teď, když na to pomyslím, tak mi z toho není dobře a věřím, že spousta násilí evokují v lidech právě hry a filmy.

Martin (Informant 12): „Počítačové hry nebo videohry hraji opravdu často, až mě to zarazí, kolik času nad tím strávím. Vlastně spousta věcí jsem si uvědomil, až během tohoto rozhovoru. Jako každý chlap hraji nejraději sportovní hry. Úplně nesnáším hry, ve kterých je zobrazovaný jakýkoliv druh násilí či agrese. Samozřejmě u sportu je člověk taky, tak trochu sobec a agresor, ale do určité zdravé míry. Dle mého úsudku mohou počítačové hry za agrese u dospívajících dětí. Dle mého názoru by se měli opravdu dodržovat předepsané věky na obalech.“

Eliška (Informant 10): „Využívám portál Netflix ke sledování seriálů a filmů, ale nepatřím k takovým těm ortodoxním sledovatelům, kteří u toho dokážou sedět celý den. Obsah, na který se koukám si vybírám pečlivě, protože nesnáším násilí a agresivitu. Většinou si tam pouštím dokumenty o zvířatech a komedie. Z mého pohledu by neměly být přístupné určité druhy filmů a seriálům dětem. Přijde mi, že to potom využívají ve svém vlastním životě.“

Většina informantů v rozhovorech uvedla, že si myslí, že nadměrné hraní her a sledování filmů a seriálů vede ke zkreslování běžného života. Mezi nejčastější problémy vnímají videohry. Ty nejčastěji ukazují mladým lidem brutalitu a agresivitu. Můžeme se tedy domnívat, zdali jsou opravdu některé útoky inspirovány ze scén, které viděli. Dále informátoři uváděli, že je překvapuje, kolik filmů a seriálů je dostupné pro děti. Informátoři si myslí, že by měly mít děti povědomí o šikaně, brutalitě a agrese z audionahrávek, ale ne natolik, aby se na to mohli koukat každý den. Myslí, že by tohle měli například školy zavádět do svých studijních programů.

3.5 Všeobecné sledování televize

Tento okruh jsem si zvolila z toho důvodu, že mně osobně přijde zajímavé, že z pohledu generací většinou ti mladší ani televize nevlastní.

Jako první jsem si vybrala informantu Marii, s tou jsme během rozhovoru došli k tomu, že jak je v důchodu, že si televizi velice oblíbila. „Vždy když ráno vstanu, tak první, co udělám je, že si pustím televizi. Mám ji jako zvukovou kulisu. Občas ani nevím, co dávají, ale uspokojuje mě, to že ji mám jen zapnutou. Ale kdybych to měla třeba porovnat, kde strávím více času, jestli u televize nebo na telefonu/počítači, tak je to rozhodně televize.“

Jako další jsem si vybrala informanty Adama, Kristýnu a Kateřinu. Tuto trojici spojuje, že televizi ani nevlastní, a že jim to tak vyhovuje. Shodli se stejně na tom, že více času stráví na telefonu na sociálních sítích nebo na streamovacích portálech, které sledují na počítačích.

Radka během rozhovoru přiznala, že si bez televize nedokáže představit žít. „*Televize je pro mě takový zdroj odpočinku a relaxu, když přijdu z práce, první si pustím televizi, sednu si na pohovku a shlédnu, co kde dávají, většinou si pustím nějaký film, u kterého dělám další věci. Největší závislostí na televizi je asi ta, že usínám s puštěnou televizí. Sama vím, že je to nezdravé a nemělo by se to, ale nedokážu bez toho usnout.*“

Další dvojici informantů jsem utvořila z Martina a Filipa. Tihle dva totiž na televizi sledují každý den, ale především ji používají jako zprostředkovatele obrazu pro videohry. Oba by si dokázali představit život bez televize.

Další dvojici jsem utvořila z informantů Romana a Štěpána. Tito dva mají velikou zálibu ve sportu, a kde jinde se na něj dívat než v televizi, popřípadě internetu. Oba uvedli, že si platí nadstandartní televizní programy, aby mohli sledovat například fotbal, hokej a tenis, který není promítaný na sportovním kanále od České televize. Informant Roman dále uvedl, že si dokonce platí dva operátory. Z důvodu, že na jednom nedávají Ligu mistrů a většinu zápasů z české ligy. Z obou tedy vyplynulo, že si bez televize nedokážou představit být.

Další trojice je složená z informantů Jakuba, Dominika a Natálie, Tihle tři mají k televizi takový názor, že jsou rádi za občasnou večerní pohodu u televize. Sami, ale přiznali, že si nedokážou představit domácnost bez televize.

Jako poslední uvedu informantku Ivu, která krom vytváření Instagramového profilu, je skvělou matkou. Na otázku, jak to mají vlastně doma s televizí, když má tří letého syna. Tak mi odpověděla, že to moc nehrotí, že mu i sama od sebe pustí nějakou pohádku nebo program pro malé děti. Je to pro ni chvilka, kdy může ubrat z módu matky na plný plyn a může si například uklidit bez toho, aby ji u toho někdo asistoval. Dále jsem se ji doptala u téhle otázky, jak to má s půjčováním telefonu synovi. „*Občas se stane, že si potřebuji odskočit nebo něco akutně zařídit. Tak abych ho, co nejrychleji zabavila, tak mu strčím telefon do ruky. Tohle se stává výjimečně. Jsem zastávkyní toho, že dětem telefon do ruky nepatří do takový 6 let. Poté mi to přijde vhodné z toho důvodu, že dítě začne chodit do školy a my jako mámy nad nimi máme kontrolu.*“

4 Používání sociálních sítí v každodenním životě

Tuto část práce jsem oddělila z důvodu toho, že sociální sítě jsou velice rozsáhlá a samostatná kapitola. Důležitost každý informant popsal podle svého uvážení.

Podle Boydové jsou sociální média technologickými hračkami, které jsou součástí dnešní kultury. Využívají je služby, webové stránky, politické strany a spousta dalších odvětví. Dnešní teenageři a nejenom ti používají ve svém každodenním životě řadu aplikací, aby se bavili, předávali si informace, povídali si a střípávali se online se svými vrstevníky. Sociální média jako kulturní fenomén změnila informační a komunikační systém. Jako první vznikaly služby jako e-mail, různé chatroomy, elektronické nástěnky. Early adopters, jak jsou označováni první uživatelé internetových technologií, byli považováni za určitou mainstreamovou skupinu, která se zajímala o počítače (Boydová 2017: 18-20).

V literárním díle *Jak na síť: Ovládněte čtyři principy úspěchy na sociálních sítích* se můžeme dočíst o takzvaném Webu 2.0. Proslavit se v dnešní moderní době není nic složitého, protože nám k tomu stačí pouze nápad, který zveřejníme na internetu. Web 2.0 nám umožnil svým uživatelům utvářet a sdílet obsah. Díky sociálním sítím můžeme snadno získat informace o lidech, které jsme nikdy neviděli, stačí, aby nám algoritmus určil, že nás to bude zajímat. Právě v těchto chvílích dospěla generace, která vyrůstala s mobilem a internetem v něm. Tato generace se nejraději seznamuje přes sociální sítě, a dokonce se někteří i jim živí (Losekoot, Vyhnánková 2019:14-15).

V podkapitolách budu uvádět poznatky k sociálním sítím od svých informantů, protože to bylo nejčastější téma, o kterém jsme se během rozhovorů bavili.

Marie (Informant 1):

Marie je tedy aktivní důchodkyně ve svém životě se naučila používat sociální síť Facebook. Podle jejích slov: *Nejraději na něm mám, že mohu neustále komunikovat se svojí rodinou, vidím, co sdílí a ráda s nimi chatuji, vlastě během té nemilé krize, to byl jeden z mála způsobů, jak s nimi komunikovat. Báli se o mě a nejezdili za mnou, samozřejmě jim to nevyčítám, a tak jsem byla ráda, že je aspoň nějakým způsobem mohu vidět. Dále se ráda na Facebooku zapojuji do různých diskusí. Nejčastěji komentuji příspěvky o politice, protože se o ni docela zajímám, a to co se tam občas děje je k smíchu i pláči. A tak jsem ráda, že je svoboda projevu a mohu veřejně vyjádřit svůj názor. Také mám ráda, když můj komentář okomentuje někdo jiný a vznikne o tom diskuse. Musím se přiznat, že občas nejsem slušná, ale*

zatím mě nikdo nenahlásil tak to tak může zůstat. Jako další přínos vidím v tom, že můžu být ve spojení se svými bývalými spolužáky, vidím jejich životy, které často bývají zajímavé a není ani moc možností, jak se jinak o nich dozvědět. Čistě náhodou jsem na něm narazila na jednu bývalou spolužačku ze základní školy. Přes chat jsem ji napsala zprávu o tom, jestli studovala tam na té škole. A ona mi odpověděla, že ano. Takže jsem pomocí Facebooku objevila svoji dávnou kamarádku a domluvili jsme si schůzku a bylo to moc fajn, vidět s někým koho jsem léta neviděla. V sociálních sítích nevidím tedy problém, naopak je vítám, jen se tedy nesmí zneužívat, ale k tomu se už nebudu raději vyjadřovat. Odpověď Marie k Facebooku patří k těm delším a pozitivnějším. Je to ukázka toho, že sociální sítě neovlivňují životy pouze mladých lidí.

První informantka je z generace Baby Boomers. Je to nejstarší generace, kterou jsem si vybrala. Informantka v rozhovoru uvedla, že i starší generace nemají problémy s používáním moderních technologií a sociálními sítěmi. Ale na druhou stranu mám z této generace pouze jednoho informanta, takže nemohu porovnávat.

Roman (Informant 2):

Roman patří k těm lidem, kterým byla ještě do nedávna moderní technologie úplně cizí, ale jako každý i on se s tímto problémem vypořádává. „*Ještě nedávno jsem používal tlačítkový telefon, který měl slabý fotoaparát a nic neuměl, ale musel se smířit s tím, že se doba posouvá a mně nezbylo nic jiného než se naučit s novými věcmi. Vše začalo pořízením chytrého telefonu, ze kterého jsem byl zprvu nešťastný, nevěděl jsem, co a jak, ale vše se dá naučit. Postupem času jsem ho začal ovládat a spoustu mých kolegů a přátel se mě ptalo, jestli mám Facebook. Po nějaké mé vnitřní úvaze jsem se rozhodl si ho založit. Najednou si mě začali přidávat i dávní kamarádi ze školy, příbuzní a kolegové z práce. Začal jsem tomu přicházet na chuť a začal jsem vnímat na tom to pozitivní. Mohu zde sledovat svoje kamarády, svoje oblíbené sportovní týmy a kapely. Osobně si myslím, že to dříve, či později čeká každého, protože bez sociálních sítích jako by lidé ani nežili.*“

Štěpán (Informant 3):

V jedné kapitole jsem uváděla, že Štěpán je veliký fanoušek sportu (viz. Kapitola 3.1). Zejména fotbalový a hokejový fanoušek. Ve fotbale fandí týmu AC Sparta Praha a v hokeji HC Sparta Praha. Mimo to, že čte rád sportovní noviny, tak je uživatel Facebooku a Instagramu. Facebook užívá ke komunikaci s rodinou, sdílí zde fotky ze svého života. Sleduje na něm svoje oblíbené týmy a rád komentuje různé příspěvky ze světa sportu, a především

příspěvky od fotbalové a hokejové Sparty. Co se týče Instagramu tak o tom mi řekl, že: „*Na Instagramu mám i svým pár fotek, ale především ho používám ke sledování hráčů z mých oblíbených českých, ale i zahraničních týmů. Kde jinde bych se mohl dozvědět, co právě dělá třeba Messi, to je samozřejmě sranda. Ale baví mě, že k těm lidem mám celkově blíž. Dále se mi líbí, že tam mohu sledovat svoje dcery, které tam sdílejí každou hloupost, co je napadne, vždy na to reagují nějakým smajlíkem, protože mě to vždy potěší. I když je nemám na blízku, tak o nich vím.*

Radka (Informant 4):

Radka patří k těm lidem, kteří nejsou ovlivněni sociálními sítěmi. Jedinou platformu, kterou využívá je WhatsApp. Ten jí slouží ke komunikaci se svými známými a rodinou. Podle ní jsou sociální sítě zbytečné a vytváří milný obraz o životě. „*Lidé zde sdílí jen to, co se jim líbí. Málo z nich ukáže pravou tvář bez make-upu, přetvářky, filtrů a retuší. Dále mě rozčiluje, že spousta dětí závidí druhým a pak často obviňují svoje rodiče, že nemají například nejnovější Iphone, nejlepší notebook nebo třeba PlayStation. Naštěstí moje děti takové nebyly, protože se jim nedala prostor k tomu, aby svoje identity rozvíjely přes internet. Ale znám z vyprávění, že se to stává a to často. Rodiče si často berou nesmyslné půjčky, jen aby svým dětem dopřály to nejlepší a oni se mohli cítit moderně a nasdílet to například na Instagram. Z tohoto důvodu nejvíce odsuzuji sociální sítě.*“

Další skupinou je Generace X. Z rozhovorů vyplývá, že i tato generace využívá sociální sítě. Avšak existují i jedinci, kteří jsou velikými odpůrci, a to z důvodu toho, že tato generace vyrůstala bez digitálních vymožeností, lidé se mezi sebou seznamovali jinak, a proto někteří nechápou dnešní generaci Z.

Dominik (Informant 5):

Dominikův každodenní život se odehrává na telefonu. Mimo to, že za den provolá několik desítek minut. Tak spravuje pro firmu, ve které pracuje, sociální sítě. Jeho úkolem je propagovat informace o dané společnosti na portálech Facebook a Instagram. Je to pro něj jedna z nejhorsích úloh, které kdy mohl v práci získat, a to z toho důvodu, že nepochází z generace, která vyrůstala na internetu a sociálních sítích. Vše se musel učit za pochodu, a to pro něj bylo obtížné. Musel se naučit, jak správně zacházet s obsahem, jak editovat fotky, musel se účastnit i kurzu o tom, jak správně fungovat na sociálních sítích, a jak nejlépe sdílet obsah. Celý tento koloběh mu trval vybudovat asi 2 roky. Musel najít správné sledující a podporu. Jejich firemní profil je splaceným obsah, aby se dostal, co k nejvíce lidem. Ale

v soukromém životě používá jen Facebook, na který nic nesdílí, protože nemá potřebu, aby lidé viděli jeho soukromí.

Dominik nám ukazuje, že média se dotýkají spousty témat a odvětví. V díle Public relations - moderně a účinně se může dočíst, že PR využívá osobní a neosobní komunikace. V neosobní komunikaci se vkládá mezi objekt a cílovou skupinu médium. Mezi nejdůležitější média PR patří: tisková a elektronická média, velkoplošné venkovní reklamy a internet. Cílovou skupinu si PR určuje předem a zpracovává je do nepřímých komunikačních kanálů, tak aby vyhovovali, co nejvíce (Svoboda 2009: 22-23).

Kristýna (Informant 6):

Podle Kristýny je důležité být online. Protože bez sociálních sítí by nevěděla o světě a o svých kamarádech. Mezi její nejoblíbenější platformu patří Facebook, jiné sociální portály ani nepoužívá. Facebook je pro ni zdroj komunikace s jejím okolím. Využívá ho každodenně a tráví na něm hodinu až dvě hodiny. Nejdůležitější je pro ni, aby vypadala dobře na fotkách. Dále se jí na Facebooku líbí, že se tam dozví i zprávy z města, kde bydlí. Málo totiž čte zprávy a tam je zjistí hned. Buď od svých kamarádů, kteří daný obsah sdílí nebo přes určité stránky.

Iva (Informant 7):

Jak už jsem uvedla v seznámení s informanty, tak Iva patří mezi vlivné lidi na Instagramu. Má něco kolem 20tisíc sledujících, což už je dobrá fanouškovská základna. Jejím hlavním sdíleným obsahem je zdravý životní styl. „*Tak tedy pro mě je Instagram prostředek k tomu, že můžu se svými fanoušky sdílet svůj život. Sdílím tam opravdu všechno. Zakládám si na poctivosti a pravdivosti, tak chci, aby moji sledující viděli opravdu všechno. Hlavním proudem, kterým sdílím je zdravý životní styl a fitness. Dávám svým fanouškům pocit toho, že mít dobrou postavu a žít zdravý životní styl, není nic drastického a drahého. Dále poskytuji služby osobního trenéra a vytvářím jídelníčky pro své klientky. Jsem velice ráda, že mě moje tvrdá práce posunula až tam, kde jsem. Protože pokořit algoritmus Instagramu, chce opravdu trpělivost. Mám ráda, když mě moje fanynky/klientky na ulici oslovují a ptají se mě na různé rady. Jediné, co mě trápí, je, že denně strávím x hodiny vytvářením obsahu do feedu. Tak snad jednou přijde něco a já už nebudu muset trávit tolik času na sociálních sítích. Dále používám Facebook, ale ten není pro moji propagaci tak výhodný.*

U této generace, která je označována jako Y, můžeme vidět, že už jsou z žiti s moderními technologiemi a sociálními sítěmi. Někteří více a někteří méně. Moji informanti uvádí, že používání sociálních sítí je pro ně na denním pořádku a pro většinu z nich je to nedílná součást života.

Adam (Informant 8):

Adam stejně jako Kristýna využívá jen Facebook, jiné platformy mu přijdou jako ztráta času. Facebook využívá jako komunikační a sdělovací prostředek se svými vrstevníky, kolegy a příbuznými. Dále má na něm rád skupiny, ve kterých je členem. A to z toho důvodu, že je majitel psa a může v těchto skupinách sdílet příspěvky s lidmi, kteří jsou také vlastníky stejného plemene jako má on. Využívá to často i k tomu, když potřebuje poradit s nějakým problémem.

Natálie (Informant 9):

Natálie patří do generace, která nepustí telefon z ruky. Natálie se vyjadřovala ke všem sociálním sítím pozitivně. Facebook moc nepoužívá, protože ji přijde zbytečný a zastaralý. Je především aktivní uživatelkou Instagramu a Tik Tok. *„Na Instagram sdílím snad úplně vše, od toho, co si dávám k jídlu, své zážitky s přáteli, svého čtyřnohého miláčka Dixi až po to, kolik za den uběhnu kilometrů. Nejraději mám instastory. Ráda je sdílím a pak si je ukládám na profil, ráda se koukám na svoje vzpomínky. Svůj profil mám soukromý, a tak si mohu rozhodovat o tom, kdo mě bude sledovat, a kdo uvidí můj obsah. Sdílím tam opravdu hodně ze svého soukromí. Jsem ráda, že má Instagram funkci soukromého profilu, aspoň mě nevidí, kde, kdo. To by bylo vše k Instagramu a vrhnu se k současnému sociálnímu fenoménu Tik Toku. Asi neexistuje nikdo z mé generace, kdo by tomhle portálu neslyšel. Funguje na základě sdílení krátkých videí, které jsou podpořeny většinou nějakou hudbou. Tik Tok je velice rozšířený mezi dětmi, protože ti tam ukazují svoje identity v různých trendech. Nejčastěji se točí tedy videa, ve kterých je obsah s nějakým tancem na danou písničku. Nepřijde mi úplně vhodné, že tam děti sdílí obsah o lásce a o životě, když většinou ani nic nezažili, ale to je bohužel trend dnešní doby. Ale abych Tik Tok jenom nehanila, tak na něm vidím i dost pozitivních věcí, které mě osobně baví. Líbí se mi obsah sdílený se zvířaty, sama takové videa natáčím. Baví mě na tom, že jsou vtipná a upřímná. Dále podporuji tance na určité písničky, líbí se mi tom, že svět se spojí do jednoho a nekouká se na to, zdali vám to jde nebo ne. Dále se mi líbí naučné profily, tyto účty například sdílí obsah s výslovností anglického jazyka a zároveň mě naučí i nějaké nové fráze. Dále tato informantka shledává sociální sítě v dobrém*

smyslu, pokud se používají zdravě. Na druhou stranu vnímá i nástrahy na sociálních sítích, kde vnímá sexuální obtěžování a šikanu. Dále si myslí, že je to v určitém smyslu chyba rodičů, kteří dovolují vlastním dětem používat sociální sítě v nízkém věku.

Eliška (Informant 10):

Eliška je tedy mladá slečna, která využívá sociální sítě jako prostředek komunikace. *„Nejvíce používám Facebook a Instagram. Ale v poslední době na to spíše nahlížím jako na přítěž do života. Sdílený obsah, který publikují lidi, co sleduji mě neoslovuje. Nevím, co se to se mnou děje, asi dospívám a začínám si uvědomovat, že existují na světě mnohem důležitější problémy než to, jestli ti ve feedu ladí fotky. Jediné, co vnímám jako opravdové plus je to, že když je nějaký světový problém tak se lidé dokážou semknout. Jsem velká milovnice zvířat a v poslední době mě opravdu zasáhlo to, co se stalo v Austrálii. Úplně nejvíce miluji koaly a když jsem viděla, co se jim děje, tak jsem byla ráda, že můžu přispět na transparentní účet a pomoci jim. To mi přijde jako jedna z mála pozitivních činností na sociálních sítích. Nemám ráda násilí, a to co se v současné době děje, mě opravdu štve. Rozkliknu Instagram a hned tam na mě vyskočí útoky na lidi. Osobně si myslím, že by Instagram měl utřídit algoritmus tak, aby se vůbec takovéto příspěvky nedostávaly do oběhu. Co se týče Facebooku, tak ten především využívám ke komunikaci s přáteli. A taky v něj vidím výhodu, že mi připomíná, kdy mají moji přátelé narozeniny.*

Kateřina (Informant 11):

Tato informátorka je velice zvláštní uživatelkou sociálních sítí, na některých až závislá, a na některé má striktně vyhraněný názor. *„Moje nejoblíbenější sociální síť asi jako většiny mých kamarádů je Instagram. Vytvářím si na něm obsah, který dává smysl. Mám ráda nové trendy a jedním z nich jsou i takzvané pokojovky¹. S tímto trendem jsem právě seznámila na Instagramu, jedná se o sběr a šíření pozitivní energie pomocí zelených květin. Těmito květinami si zdobím byt a pak to sdílím na svém profilu. Mám docela dost sledujících, kteří si ke mně na profil chodí pro rady a tipy k pokojovkám. Tuto platformu mám velice ráda, ale naproti tomu stojí můj nejméně oblíbený portál Tik Tok. Spousta mých známých tomuto trendu podlehla, ale já ne.*

¹ Pokojové rostliny jsou v některých domácnostech nepostradatelnou součástí. S nimi je možné vytvořit vlastní a osobitou atmosféru. Pomáhají regulovat vlhkost ovzduší a předávají do ovzduší kyslík.
<https://www.bakker.cz/collections/pokojove-rostliny>

Kateřina mi v rozhovoru poskytla informace o tom, jak se vytváří obsah na Instagramu. Její účet sleduje několik tisíc lidí, a to jen díky pokojovkám. Tento a další trend uvádí svět do pohybu, protože i naše zvířata mohou být skvělými influencery.

Martin (Informant 12):

Martin patří mezi mé vrstevníky jako většina z mých informátorů. I jeho zajímá vytváření obsahu na sociálních sítích a šíření pozitivní energie pomocí digitálního světa. „*Můj názor je takový, že by lidé měli hlavně odhalovat sebe sami. Je důležité, aby na svých profilech sdílely pravdu, a nejen luxus a přepych, který bývá často bývá umělý. Musím se přiznat, že jsem založil na Instagramu účet pro svého psa. Ten se stal oblíbenější a sledovanější než ten můj. Udělal jsem mu základnu fanoušků z páníčků ostatních pejskařů, ale také z ostatních psích profilů. Ano vím, je to taková zvláštnost, ale mě se na tom líbí to, že já můžu sledovat na svém profilu, co se líbí mně a u něj na profilu řeším věci ohledně pejskařiny. Mám to rád, i když to někomu může přijít trapné. Dále používám ještě aplikace jako jsou Facebook, Tik Tok a Snapchat. Tyhle aplikace využívám jen, když potřebuji vyplnit prázdný čas.*

Jakub (Informant 13):

Jakub patří k těm lidem, kteří sdílí svůj obsah na platformách Facebook a Instagram. Facebook využívá jako komunikační prostředek se svými a příbuznými. Podle něj je jeho hlavní dominantou, že si může psát a volat s příbuznými, kteří nežijí v České republice. Byl rád, že s nimi aspoň v těchto nemilých chvílích může nějak spojit. Ale více než Facebook využívá Instagram. Na Instagramu má vytvořené dva účty. Jeden z účtu je veřejný profil, na kterým sdílí svůj každodenní život pomocí instastory, což jsou příběhy na profilu, které jsou zveřejněny pouze 24hodin. Sdílí zde své fotky ze svých cest a zážitků. Ale důležitější je pro něj druhý profil, který má jako soukromý profil. Jakub je totiž gay a na tomto profilu sdílí obsah s problematikou homosexuality. Je to pro něj velice důležité, protože zde využívá prostoru pro vyjádření toho, co se mu nelíbí a s čím nesouhlasí. Podle jeho slov: „*Instagram je pro mě něco jako svoboda cestování, důležité je, že se mnou tento názor sdílí spousta mých followerů, kteří nesouhlasí s názory, které směřují proti gayům a lesbičkám.*“

Filip (Informant 14):

Dalším informantem je Filip, který je nejmladší informant. Filip tudíž vyrůstal na sociálních sítích a samozřejmě je využívá každý den. „*Každý den využívám snad všechny*

dostupné populární sociální sítě. Nejraději mám Facebook, Instagram, Tik Tok a Snapchat. Facebooku využívám hlavně k tomu, že si tam píšu s kamarády a když náhodou nevím něco do školy, tak Facebook je nejrychlejší způsob, kde zjistím, co jsme měli dělat. Instagram využívám ke sledování populárních lidí a celebrit. Líbí se mi, že tam lidi udávají životní styl, trendy v oblékání, sdílí tam, co dělají. Sleduji tam svoje oblíbené interprety, kteří sdílí, jak se oblékají, a to mě inspiruje v tom, jak se budu oblékat i já. Tik Tok používám, protože mě baví sledovat vtipná videa a meme. Sám nemám nahrané ani jedno video, takže jsem jen takový pozér, ale baví mě scrollovat. Jako posledním oblíbeným médiem je Snapchat. Spousta lidí ho nezná, ale mě baví, že si tam můžeme mezi sebou posílat fotky, které se smažou po deseti vteřinách, nikdo si je nemůže uložit a nelze udělat ani screen, teda vlastně jde, ale tomu, kdo poslal snap se to zobrazí, takže vlastně máte fotku maximálně na několik vteřin a pak můžete nazpátek reagovat. Používáme to mezi kamarády, ve většině případů si ze sebe děláme srandu.

Poslední a nejrozšířenější skupina mého výzkumu je Generace Z. Tato generace se narodila do doby, kdy je úplně normální používat sociální sítě. Všichni moji informátoři jsou aktivními uživateli. Pro všechny informátory jsou sociální sítě nedílnou součástí života.

U všech informantů vnímám, že je pro ně důležité využívání sociálních sítí i když si ani možná sami neuvědomují, kolik času u nich tráví. Jeden z informantů uvedl, že Instagram má funkci sledování času stráveného používáním této aplikace. Ve dnech, kdy je naprosto zaneprázdněný tak se čas pohybuje mezi jednou až dvěma hodinami strávené v aplikaci. To samé může mít i v aplikaci Facebook. Až je to nepředstavitelné kolik času může člověk ztratit aplikacemi. V závěru tohoto odstavce bych chtěla ještě uvést, že aktivní uživatelé sociálních sítí z řad mých respondentů si nedokážou představit bez nich žít.

5 Závěr

Na začátku tohoto výzkumu jsem si položila dvě výzkumné otázky: 1) Do jaké míry je lidský život ovlivněn médii? 2) Do jaké míry jsou pocíťovány rozdíly v digitálních propasti ve využívání nových médií? Tyto otázky jsem si položila z důvodu toho, že téma vzniklo během korona virové krize a mě osobně to přišlo, jako důležité. Na tyto dvě otázky mi pomohli získat odpovědi, pomocí tazatelských otázek, informátoři, se kterými jsem postupně dělala rozhovory. Na první otázku jsem hledala odpověď pomocí induktivního přístupu, který popisuje Hendl. Výsledek této otázky je takový, že život je ovlivněn médii téměř vždy a všude. Nikdo z nás se jim nevyhne, ať chce nebo ne. Dále to často ovlivňuje faktor, jak moc chceme jít s trendy společnosti. Pokud se nenecháme strhnout davem, tak může existovat možnost, že nás nová média tolik neovlivní, ale to méně reálné než uskutečnitelné. Protože už jen obyčejná reklama nebo billboardové sdělení nás může ovlivnit. Z provedených rozhovorů vyšla odpověď na druhou výzkumnou otázku tak, že je důležité odkud pocházíme, a v jaké generaci jsme se narodili. Sice většina z mých informátorů užívá moderní média, tak často uváděli případy ze životů, kdy to hraje velikou roli. Nejhuře jsou na tom samozřejmě senioři, kteří bydlí v odlehlých částech a nemají tolik možností se seznamovat s moderním světem. Dále uváděli jako důležitý faktor ekonomickou třídu. Hodně důležité je, z jakých poměrů pocházíme jednodušší to mají lidé, kteří nemají starost o peníze. Nemusí řešit, zdali je jejich dítě in.

Dále jsem došla k závěru, že dochází k rozdílům ve sledování televize. Což mě samotnou překvapilo. Před výzkumem jsem si myslela, že mladé generace nevydrží bez televize, ale ono to bylo naopak. Z 14 informátorů byli 4 věkově starší než ostatní informanti. Tato generace si především nedokázala představit život bez televize. Vyplývá to z toho, že mladší generace využívá jiné prostředky ke sledování filmů či seriálů. Ale také z toho, že mladší ročník se narodili do doby, kdy měli už televizi doma a připadá jim to jako běžná až zbytečná součást domácnosti.

6 Literatura

- Becher, H., J. 1971. Georg Simmel. Die Grundlagen seiner Soziologie. Stuttgart.
- Bell, D. 2001. *An Introduction to Cyberculture*. New York: Routledge.
- Boydová, D. 2017. *Je to složitější. Sociální život teenagerů na sociálních sítích*. Praha: Akropolis.
- Burton, G., J. Jiráček. 2001. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal.
- Černý, M. 2019. *Digitální kompetence v transdisciplinárním nahlédnutí: mezi filozofií, sociologií, pedagogikou a informační vědou*. Brno: Masarykova Univerzita.
- Giles, D. 2012. *Psychologie médií*. Praha: Grada.
- Eger, L., D. Egerová. 2014. *Základy metodologie výzkumu*. Plzeň: Západočeská univerzita.
- Escobar, A. 1994. *Welcome to Cyberia: Notes on the Anthropology of Cyberculture*. *Current Athtropolology*.
- Hendl, J. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Jiráček, J., B. Köpplová. 2009. *Masová média*. Praha: Portál.
- Kellner, J. 2004. *Dějiny klasické sociologie*. Praha: Slon.
- Losekoot, M., E. Vyhnánková. 2019. *Jak na sítě: Ovládněte čtyři principy úspěchu na sociálních sítích*. Brno: Jan Melvin Publishing.
- Martin, C. A., B. Tulgan. 2006. *Managing the Generational Mix: From Urgency to Opportunity*. Canada: HRD Press, Inc.
- McLuhan, M. 1991. *Jak rozumět médiím*. Praha: Odeon.
- McQuail, D. 2010. *Mass Communication Theory*. London: Sage Publications Ltd.
- Miller, J.G. 1964. *A Theoretial Rewiew of Individual and Group Psychological Reactions to Stress*.
- Nutil, P. 2018. *Média, lži a příliš rychlý mozek*. Praha: Grada.
- Ochrana, F. 2019. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. Praha: Karolinum.

- Ottenberg, S. 1993.
- Pavliček, A. 2007. *Nová média a web 2.0*. Praha: Oeconomica.
- Pavliček, A. 2010. *Nová média a sociální síť*. Praha: Oeconomica.
- Pew Internet & American Life Project. 2008. *Teens' gaming experiences are diverse and include significant social interaction and civic engagement*. Dostupné z: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED525058.pdf> [1. 6. 2020]
- Russel, W. 2019. Am I a Boomer, Doomer, Bloomer or Zoomer? Dostupné z: https://medium.com/@willrussell_46069/am-i-a-boomer-doomer-bloomer-or-zoomer-cfe5eb8542b7 [24. 6. 2020]
- Soukup, M. 2017. *Terénní výzkum v sociální a kulturní antropologii*. Praha: Karolinum.
- Soukup, V. 2011. *Antropologie - Teorie člověka a kultury*. Praha: Portál.
- Svoboda, V. 2009. *Public relations – moderně a účinně*. Praha: Grada.
- Sturken, M., L., Cartwright. 2009. *Studia vizuální antropologie*. Praha: Portál.
- Thompson, J., B. 2004. *Média a modernita*. Praha: Karolinum.
- Toffler, A. 1992. *Šok z budoucnosti*. Praha.
- Trampota, T., M. Vojtěchovská. 2010. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál.